

ΤΟ ΑΕΔ ΘΑ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕΙ ΓΙΑ ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ!

Απόφαση μεγατόνων από τον Άρειο Πάγο (1509/2023)

Το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο (ΑΕΔ) θα αποφανθεί για τη συνταγματικότητα της κατάργησης της 13ης και 14ης σύνταξης!

Τα βασικά σημεία της παραπεμπτικής απόφασης του Αρείου Πάγου που δημοσιεύθηκε πρόσφατα

Ο Άρειος Πάγος κλήθηκε να κρίνει αν είναι νόμιμη η κατάργηση για τους συνταξιούχους των επιδομάτων εορτών και αδειάς με τη διάταξη του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.6 περ. 3 ν. 4093/2012 και εάν η κατάργησή τους εξυπηρετεί σκοπούς δημοσίου συμφέροντος και όχι απλώς ταμειακό συμφέρον τού Δημοσίου ή των λοιπών Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης.

Επειδή με την πρόσφατη απόφασή του 1509/2023 (Β2 Πολιτικό Τμήμα) ο Άρειος Πάγος αποδέχεται μεν τη συνταγματικότητα της ως άνω διάταξης (περί κατάργησης) αλλά αυτή έρχεται σε αντίθεση με τις υπ' αριθ. 2287-2288/2015 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας (έστω και αν μεταγενέστερα ανατράπηκαν με τις 1890 και 1891/2019 αποφάσεις ΟΛΣΤΕ), παραπέμπει στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο (ΑΕΔ) την οριστική κρίση επί του ζητήματος της συνταγματικότητας ή μη της κατάργησης της 13ης και 14ης σύνταξης.

Η διαφορά στα Πολιτικά Δικαστήρια άρχισε με την από 12-7-2018 αγωγή συνταξιούχων ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, επί της οποίας εκδόθηκε η υπ' αριθ. 194/2019 απόφαση ΜΠΑ και η υπ' αριθ. 2216/2020 απόφαση του Εφετείου Αθηνών. Οι συνταξιούχοι άσκησαν την από 3-8-2020 αναίρεση, επί της οποίας αποφάνθηκε πρόσφατα ο Άρειος Πάγος με την 1509/2023 παραπεμπτική του απόφαση.

Το ιστορικό όμως των Δώρων στις κύριες και επικουρικές συντάξεις έχει ως εξής:

1. Συνεχής πίεση από τους δανειστές για την κατάργηση των Δώρων

Με το άρθρο πρώτο παρ. α υποπαρ.Β.4 του ν. 4093/2012 (ΦΕΚ Α 222) ο υπουργός Εργασίας-Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Πρόνοιας κ.Ιωάννης Βρούτσης εισηγήθηκε -και η τότε κυβέρνηση ψήφισε- την ολοσχερή κατάργηση από 1-1-2013 των τριών Δώρων-Επιδομάτων (Χριστουγέννων, Πάσχα και Αδείας) ΣΕ ΟΛΟΥΣ τους συνταξιούχους. Το συνολικό ύψος των τριών Δώρων-Επιδομάτων, όταν καταργήθηκαν, ήταν ύψους 800 ευρώ κατ'έτος (400, 200 και 200 ευρώ, αντίστοιχα), αφού η 13^η και 14^η σύνταξη είχαν ήδη περιοριστεί από την κυβέρνηση Γ. Α. Παπανδρέου το 2010 με το άρθρο μόνο του πρωτομνημονιακού νόμου 3847/2010 (ΦΕΚ Α 67).

Η δραστική μείωση των σημαντικών για την αξιοπρεπή διαβίωση των συνταξιούχων Δώρων-Επιδομάτων είχε δυστυχώς κριθεί συνταγματική(!) με την υπ'αριθ. 668/2012 απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ, γνωστή και ως «απόφαση Πικραμένου», τέως Αντιπροέδρου της πρώτης κυβέρνησης Μητσοτάκη και τέως Αντιπροέδρου του ΣτΕ.

2. Το 2012 καταργήθηκαν τα Δώρα με τον νόμο Βρούτση (4093/2012)

Η διάταξη του ν. 4093/2012 για την κατάργηση των Δώρων των συνταξιούχων, όπως ψηφίστηκε και ίσχυσε μετά την 1-1-2013, ανέφερε επί λέξει (άρθρο πρώτο παρ. α υποπαρ.Β.4) τα εξής: *«Τα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα καθώς και το επίδομα αδείας που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 2592/1998 (Α' 57) και του άρθρου μόνου του ν. 3847/2010 (Α' 67) καταργούνται».*

Με τον ίδιο νόμο (άρθρο πρώτο παρ. α υποπαρ.Γ) καταργήθηκαν από 1-1-2013 και τα Δώρα-Επιδόματα των δημοσίων υπαλλήλων, που επίσης είχαν περιοριστεί με το πρώτο Μνημόνιο στα 1.000 ευρώ ανά έτος (500, 250 και 250 αντίστοιχα). Το ΣτΕ αρχικά με την υπ'αριθ. 2626/2018 απόφαση του ΣΤ' Τμήματος (Πρόεδρος Μ.Καραμανώφ) είχε κρίνει αντισυνταγματική την κατάργηση των Δώρων των δημοσίων υπαλλήλων. Όμως με την υπ'αριθ. 1307/2019 της Ολομέλειάς του (Πρόεδρος Αικατερίνη Σακελλαροπούλου) αποφάνθηκε ότι είναι συνταγματική η

κατάργησή τους, ανατρέποντας την προηγούμενη δική του απόφαση με αριθμό 2626/2018!!

Στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4093/2012 ο κ.Βρούτσης, υπεραμυνόμενος της οριστικής κατάργησης των τριών Δώρων-Επιδομάτων για τους συνταξιούχους, χαρακτηριστικά ανέφερε:

«Η ανάγκη προσφυγής στο μηχανισμό στήριξης οδήγησε στην ανάγκη να ληφθούν πρόσθετα μέτρα με τις διατάξεις του ν. 3845/2010 (Α΄ 65). Ένα από αυτά ήταν η κατάργηση των δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας... (...) Οι νέες δημοσιονομικές ανάγκες απαιτούν την περαιτέρω μείωση των κρατικών δαπανών. Μεταξύ των άλλων μέτρων περιστολής των δημοσίων δαπανών κρίθηκε σκόπιμη και αναγκαία η περικοπή όλων των δώρων και του επιδόματος αδείας για όλους τους ασφαλιστικούς οργανισμούς και όλους τους συνταξιούχους, προκειμένου να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα όλων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και η εξασφάλιση της μελλοντικής συνέχισης της καταβολής των παροχών στους δικαιούχους.».

Από όλα τα παραπάνω επίσημα κείμενα προκύπτει ότι στόχος των δανειστών και του μνημονιακού πολιτικού προσωπικού ήταν ο περιορισμός των δαπανών για τις συντάξεις με δραστική και μόνιμη μείωση του εισοδήματος των συνταξιούχων.

3. Αντισυνταγματική η κατάργηση των Δώρων, αποφάνθηκε το ΣΤΕ το 2015 (2287 και 2288/2015 αποφάσεις ΟΛΣΤΕ)

Με τις υπ' αριθ. 2287 και 2288/2015 αποφάσεις της Ολομέλειάς του το ΣΤΕ κήρυξε αντισυνταγματική την κατάργηση των Δώρων και Επιδομάτων των συνταξιούχων με τον νόμο Βρούτση (ν. 4093/2012). Ειδικότερα η ιστορική αυτή απόφαση του ΣΤΕ, που δυστυχώς αργότερα ανατράπηκε με τις υπ' αριθ. 1890/2019, 1891/2019 και 1439/2020 αποφάσεις ΟΛΣΤΕ (Πρόεδρος Αικ. Σακελλαροπούλου), αποφάσισε αμετακλήτως τα ακόλουθα:

α)Κήρυξε αντισυνταγματικές τις ρυθμίσεις των ν. 4051/2012 (άρθρο 6 παρ.2) και 4093/2012 (άρθρο πρώτο παρ. ΙΑ υποπαρ.ΙΑ.5 περ.1 και υποπαρ. ΙΑ.6 περ.3) που επέβαλαν τις περικοπές στις κύριες και επικουρικές συντάξεις από 1-1-2013 και την κατάργηση των τριών Δώρων-Επιδομάτων (Χριστουγέννων, Πάσχα και Αδείας) συνολικού ύψους 800 ευρώ κατ' έτος (400+200+200 ευρώ).

Οι παραπάνω διατάξεις του ν. 4051/2012 (υπουργός Εργασίας κ.Γεώργιος Κουτρουμάνης) και 4093/2012 (υπουργός Εργασίας κ.Ιωάννης Βρούτσης) που κρίθηκαν αντισυνταγματικές αφορούσαν τις παρακάτω μειώσεις:

-μείωση κατά 12% στο τμήμα της κύριας σύνταξης που υπερέβαινε τα 1.300 ευρώ,

-μείωση κατά 5-20% για συντάξεις ή άθροισμα συντάξεων από 1.000 ευρώ και άνω

-μείωση στις επικουρικές συντάξεις από 10-20% κλιμακωτά από το πρώτο ευρώ

-πλήρη κατάργηση των Δώρων και του Επιδόματος Αδείας που για τις κύριες συντάξεις ανήρχετο ετησίως στο ποσό των 800 ευρώ (400+200+200 ευρώ)

-κατάργηση των Δώρων στις πικουρικές συντάξεις, δηλαδή κατάργηση 2 επικουρικών συντάξεων ανά έτος.

β)Διέταξε να λαμβάνουν κανονικά τα τρία Δώρα-επιδόματα συνολικού ύψους 800 ευρώ ανά έτος ΟΛΟΙ ΑΝΕΞΑΙΡΕΤΩΣ οι συνταξιούχοι από 11-6-2015 (επομένη ημέρα της δημοσίευσης της απόφασης) χωρίς να είναι υποχρεωμένοι να προσφύγουν στη Δικαιοσύνη και

γ)Απεξάρτησε την εφόρου ζωής καταβολή των τριών Δώρων-επιδομάτων στους συνταξιούχους (και μετά τον θάνατό τους στους κληρονόμους τους) από το ύψος των συνταξιοδοτικών δαπανών και από τις τυχόν μεταρρυθμίσεις του Ασφαλιστικού Συστήματος μετά την έκδοση της ανωτέρω απόφασης (10-6-2015).

Τις ιστορικές αυτές δικαστικές αποφάσεις, όχι μόνο δεν εφήρμοσαν (ως όφειλαν) οι κυβερνήσεις ΣΥΡΙΖΑ και ΝΔ, αλλά επιχείρησαν με κάθε τρόπο να τις ανατρέψουν. Τελικά το πέτυχαν αφού ανετράπησαν με αίτηση του κ.Ιωάννη Βρούτση για νέα «πιλοτική» δίκη και αποδοχή της από την κυρία Αικατερίνη Σακελλαροπούλου!!

4. Επαναφορά τής 13^{ης} σύνταξης με τον ν. 4611/2019 (άρθρο 120) από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ

Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, όπως αναφέρθηκε, αρνήθηκε να εφαρμόσει τις θετικές υπέρ των συνταξιούχων υπ' αριθ. 2287 και 2288/2015 αποφάσεις ΟΛΣΤΕ που έκριναν αντισυνταγματική τη διάταξη του νόμου Βρούτση 4093/2012 και συνεπώς την κατάργηση των τριών Δώρων-Επιδομάτων. Κατά την περίοδο μάλιστα της

διακυβέρνησής του, σε όλα τα Δικαστήρια της χώρας οι νομικοί εκπρόσωποι των υπουργείων και των δύο μεγάλων μνημονιακών κομμάτων (ΣΥΡΙΖΑ-ΝΔ) υπεραμύνονταν σθεναρά τού νόμου Βρούτση και της αναγκαιότητας κατάργησης των Δώρων!!

Όμως, δύο μήνες πριν τις εκλογές του 2019 και υπό το βάρος των μη ευνοϊκών για την κυβέρνηση δημοσκοπήσεων, η τότε κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ ψήφισε την επαναφορά της 13^{ης} σύνταξης, ολόκληρης ΜΟΝΟ για όσους είχαν σύνταξη κάτω από 500 ευρώ και «κουτσουρεμένης» για όσους είχαν σύνταξη πάνω από 500 ευρώ.

Ειδικότερα, με το άρθρο 120 του ν. 4611/2019 (ΦΕΚ Α 73) θεσπίστηκε η «13^η σύνταξη» ΣΕ ΜΟΝΙΜΗ ΒΑΣΗ, από το έτος 2019 και μετά, ως παροχή δηλαδή διαρκείας, σε ΟΛΟΥΣ ΑΝΕΞΑΙΡΕΤΩΣ τους συνταξιούχους ή τους κληρονόμους τους, ακόμη και στους δικαιούχους του επιδόματος ανασφάλιστων υπερηλίκων.

Αυτούσια η διάταξη του άρθρου 120 του ν. 4611/2019, που ψηφίστηκε και ίσχυε μέχρι την κατάργησή της με το άρθρο 47 του ν. 4670/2020 (ΦΕΚ Α 43) είχε ως εξής:

«1.Στους δικαιούχους κύριας σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου, στους δικαιούχους προσυνταξιοδοτικής παροχής και στους δικαιούχους επιδομάτων σύνταξης με αιτία την αναπηρία χορηγείται, **από το έτος 2019 και για κάθε επόμενο έτος,** δέκατη τρίτη (13η) σύνταξη. (...)

2.Το ποσό της 13ης σύνταξης καθορίζεται ανάλογα με το ποσό της ακαθάριστης μηνιαίας κύριας σύνταξης ή της προσυνταξιοδοτικής παροχής ή του ακαθάριστου ποσού που χορηγείται από τον ΟΠΕΚΑ μηνός Μαΐου του έτους χορήγησής της, ως εξής:

α) Για ποσό έως και 500,00 ευρώ, σε ποσοστό 100%.

β) Για ποσό από 500,01 έως και 600,00 ευρώ, σε ποσοστό 70%.

γ) Για ποσό από 600,01 έως και 1.000,00 ευρώ, σε ποσοστό 50%.

δ) Για ποσό από 1.000,01 ευρώ και άνω, σε ποσοστό 30%. Αν το ίδιο πρόσωπο δικαιούται περισσότερες από μία κύριες συντάξεις ή προσυνταξιοδοτική παροχή ή/και επίδομα σύνταξης με αιτία την αναπηρία, το ποσό της 13ης σύνταξης καθορίζεται με βάση το άθροισμά τους.

3. Η 13η σύνταξη δεν κατάσχεται και καταβάλλεται εντός του μηνός Μαΐου κάθε έτους.».

Με την παραπάνω διάταξη που επικρίθηκε (και δικαίως) από όλους, μόνο το 1/3 των συνταξιούχων έλαβε ολόκληρη τη 13^η σύνταξη! Είναι οι ίδιοι χαμηλοσυνταξιούχοι που, λίγους μήνες αργότερα (Δεκέμβριος 2019), έχασαν οριστικά το ΕΚΑΣ, σε εφαρμογή του νόμου Κατρούγκαλου (άρθρο 92 παρ. 4 ν. 4387/2016).

5. Ο νόμος Βρούτση (4670/2020, άρθρο 47) κατήργησε τη «13^η σύνταξη» του ΣΥΡΙΖΑ (4611/2019, άρθρο 120)

Με το άρθρο 47 του ν. 4670/2020 καταργήθηκε η παραπάνω διάταξη του άρθρου 120 του ν. 4611/2019, όπως προαναφέραμε. Τη θέση της κατέλαβε ένας μόνιμος μηχανισμός στήριξης πολιτικών πρόνοιας, κοινωνικής αλληλεγγύης και υγείας ύψους 0,5% του ΑΕΠ.

Η νέα ρύθμιση χαρακτηριστικά αναφέρει: «1. Από την 1.1.2020 στον ετήσιο κοινωνικό προϋπολογισμό εγγράφεται δαπάνη ύψους 0,5% του ΑΕΠ, από την οποία καλύπτεται κατά πρώτον η δαπάνη που δημιουργείται ετησίως σε εφαρμογή των αριθμ. 1890/2019 και 1891/2019 αποφάσεων της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας και κατά δεύτερον 2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας και Οικονομικών, ... καθορίζεται ετησίως το ποσόν που διατίθεται για τη χρηματοδότηση των πολιτικών πρόνοιας, κοινωνικής αλληλεγγύης και υγείας της παραγράφου 1.». Εξάλλου, αναφορικά με την κατάργηση της 13^{ης} σύνταξης, στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4670/2020 (σελ. 383) αναφέρεται ακριβώς ό,τι και στη ρύθμιση.

Συμπερασματικά, η «κουτσουρεμένη» 13^η σύνταξη, που θεσπίστηκε με το άρθρο 120 ν. 4611/2019 της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, καταργήθηκε από την κυβέρνηση της ΝΔ με τον ν. 4670/2020 (άρθρο 47) και μάλιστα από τον ίδιο υπουργό (κ.Ιωάννη Βρούτση) που είχε καταργήσει τα Δώρα-Επιδόματα εν πρώτοις με τον ν. 4093/2012, τον νόμο που επέφερε και τις μεγαλύτερες περικοπές στις συντάξεις, όπως έχουμε πολλάκις αναλύσει.

6. «Ταφόπλακα» από το ΣΤΕ για τα Δώρα-Επιδόματα με την 1439/2020 απόφασή του (Πρόεδρος Αικ.Σακελλαροπούλου). Ανέτρεψε τις 2287 και 2288/2015 προηγούμενες δικές του αποφάσεις!

Όπως είναι γνωστό, τα Ανώτατα Δικαστήρια τής χώρας νομιμοποίησαν τις μνημονιακές περικοπές των συντάξεων, καθώς και την κατάργηση της 13ης και 14ης σύνταξης για όλους τους συνταξιούχους και του 13ου και 14ου μισθού για τους εν ενεργεία δημοσίους υπαλλήλους.

Συγκεκριμένα:

-με τις υπ' αριθ. 1890 και 1891/2019 αποφάσεις της Ολομέλειας του ΣΤΕ (που ανέτρεψαν τις θετικές υπέρ των συνταξιούχων αποφάσεις 2287-2288/1015) έγινε δεκτό ότι δεν πρέπει να χορηγηθούν στο μέλλον τα Δώρα στις κύριες συντάξεις.

-με την υπ' αριθ. 1307/2019 απόφαση της Ολομέλειας του ΣΤΕ (που ανέτρεψε την υπ' αριθ. 2626/2018 ομόφωνη απόφαση του ΣΤ' Τμήματός του υπό την προεδρεία της κυρίας Σακελλαροπούλου), το ΣΤΕ αποφάνθηκε ότι είναι συνταγματική και επιβεβλημένη για δημοσιονομικούς λόγους(!) η κατάργηση των Δώρων για τους δημοσίους υπαλλήλους.

-με την υπ' αριθ. 1389/2021 απόφασή του το Ελεγκτικό Συνέδριο (Ολομέλεια) αποφάνθηκε ότι είναι συνταγματική η κατάργηση των Δώρων για τους συνταξιούχους δημοσίους υπαλλήλους, λειτουργούς και απόστρατους όλων των Σωμάτων Ασφαλείας και του Στρατού.

-με την υπ' αριθ. 1439/2020 απόφαση του ΣΤΕ (Πρόεδρος Αικ. Σακελλαροπούλου) κρίθηκε πάλι συνταγματική και επιβεβλημένη για δημοσιονομικούς λόγους(!) η κατάργηση της 13^{ης} και 14^{ης} σύνταξης όλων των συνταξιούχων πλην Δημοσίου.

7. «Όχι Δώρα στις επικουρικές συντάξεις», είπε ξανά το ΣΤΕ με την 1342/2023 απόφασή του

Το 2021 το Συμβούλιο Επικρατείας, μετά από το προδικαστικό ερώτημα που τού τέθηκε με την 8898/2021 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, κλήθηκε εκ νέου να αποφασίσει:

-για τη μόνιμη επαναφορά τής 13ης και 14ης σύνταξης (Δώρα) στις επικουρικές συντάξεις και

-για τη χορήγηση αναδρομικών από το 2012 ή το 2016 (αντί μόνο του 11μήνου) σε όλους τους συνταξιούχους.

Η απόφαση αποτελούσε πρόκριμα για τη μόνιμη επαναφορά των Δώρων ΚΑΙ στις κύριες συντάξεις και ήταν μείζονος ενδιαφέροντος από ολόκληρη την ελληνική κοινωνία.

Η εξέλιξη ήταν πολύ σημαντική αφού ουσιαστικά επιχειρήθηκε η ανατροπή του «δόγματος Σακελλαροπούλου», σύμφωνα με το οποίο οι περικοπές στις συντάξεις και η κατάργηση των Δώρων επιβλήθηκαν από τους δανειστές προς τις ελληνικές μνημονιακές κυβερνήσεις για να μειωθεί το δημόσιο χρέος της χώρας και να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα του Ασφαλιστικού Συστήματος!!!

Ανεξαρτήτως

α)τής δικής μας θέσης ότι όσο ισχύουν οι μνημονιακοί νόμοι, τελούμε υπό τις μνημονιακές ρυθμίσεις και μάλιστα μέχρι το 2060 (ν. 4046/2012, σελ. 699),

β)του ότι, ακόμη και ευρωπαϊοί ομολογούν ότι το χρέος δεν μειώθηκε αλλ'απεναντίας διπλασιάστηκε και

γ)του ότι οι περικοπές των συντάξεων και την κατάργηση των Δώρων ανήλθαν σε 120 δις ευρώ την περίοδο 2010-2018, σύμφωνα με τους πολιτικούς των Μνημονίων «έχουμε βγει από τα Μνημόνια» κι επομένως, εν έτει 2021, 2022 και 2023, που δεν συνέτρεχαν οι ανωτέρω λόγοι που επέβαλαν τις συνταξιοδοτικές και μισθολογικές περικοπές, το «δόγμα Σακελλαροπούλου» θα μπορούσε να αναιρεθεί.

Η δίκη στις 4-4-2022 ενώπιον του ΣΤΕ (7μελής σύνθεση, Α' Τμήμα), αν και αναφερόταν στην επαναφορά των Δώρων ως προς τις επικουρικές συντάξεις, είχε μεγάλο ενδιαφέρον τόσο για τους συνταξιούχους όσο και για τους εν ενεργεία δημοσίους υπαλλήλους, διότι εμμέσως άνοιγε ένας νέος γύρος για την επαναθέσπιση της 13^{ης} και 14^{ης} σύνταξης, καθώς και του 13^{ου} και 14^{ου} μισθού. Είναι απολύτως σίγουρο ότι, αν η εξέλιξη ήταν θετική, αναμενόταν και άλλη απόφαση για τη μόνιμη επαναθέσπιση των Δώρων ΚΑΙ στις κύριες συντάξεις.

Τελικά, με την υπ' αριθ. 1342/2023 πρόσφατη απόφαση το ΣΤΕ (Α' τμήμα, 7μελής σύνθεση) υπεραμύνθηκε των αποφάσεων της Ολομελείας του (αποφάσεις 1890-1891/2019 που ανέτρεψαν τις θετικές υπέρ των συνταξιούχων αποφάσεις 2287-2288/1015) και αποφάνθηκε ότι δεν πρέπει να χορηγηθούν στο μέλλον τα Δώρα στις κύριες συντάξεις.

Συγκεκριμένα επί του ζητήματος αυτού οι ανώτατοι δικαστές αναφέρουν:

«Με τις ίδιες αποφάσεις της Ολομέλειας του Δικαστηρίου κρίθηκε συμβατή με

το Σύνταγμα και αιτιολογημένη η επιλογή του νομοθέτη, ..., να ορίσει για μεν τις κύριες συντάξεις ότι το ύψος τους θα ανέρχεται στο ύψος στο οποίο οι εν λόγω συντάξεις είχαν διαμορφωθεί μετά τις περικοπές των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, ..., για δε τις επικουρικές συντάξεις ως βάση επανυπολογισμού τους το ύψος στο οποίο οι συντάξεις αυτές είχαν διαμορφωθεί στις 31.12.2014, με τις επελθούσες δηλαδή περικοπές των νόμων αυτών (βλ. Σ.Τ.Ε. 545/2022)».

Περαιτέρω οι ανώτατοι δικαστές, προκειμένου να δικαιολογήσουν την ανατροπή των δικών τους αποφάσεων (2287-2288/2015) υπέρ των συνταξιούχων, αναφέρουν τα εξής:

«Αντιθέτως, οι ίδιες περικοπές είχαν κριθεί αντισυνταγματικές με τις προηγούμενες 2287 και 2288/2015 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας για τον λόγο ότι δεν είχε προηγηθεί της θέσπισής τους η ειδική μελέτη που προσδιορίζουν και απαιτούν οι εν λόγω αποφάσεις, ακριβώς επειδή οι οριζόντιες αυτές περικοπές στις καταβαλλόμενες συντάξεις αποτελούσαν τη συνέχεια πολλών προηγούμενων περικοπών (βλ. σχετικώς και Σ.Τ.Ε. 1439/2020 Ολομ., 545/2022 Ολομ.)».

Ειδικότερα, για τη θέση τους να μην χορηγηθούν εφεξής Δώρα στις επικουρικές συντάξεις, οι ανώτατοι δικαστές του ΣΤΕ αναφέρουν:

«Περαιτέρω, ... στην παρ. 5 του εν λόγω άρθρου 96 περιέχεται ρητή πρόβλεψη για το ότι από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 το Ε.Τ.Ε.Α. (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.) χορηγεί «αποκλειστικά» την επικουρική σύνταξη όπως ρυθμίζεται με τις διατάξεις του άρθρου αυτού και καταργείται κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη. ...».

Τέλος, συμπυκνώνοντας τη θέση τους για την κατάργηση των Δώρων στις επικουρικές συντάξεις, αναφέρουν και τα εξής:

«Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, από την έλλειψη διάταξης στον ν. 4387/2016 αναφορικά με την καταβολή ή μη των καταργηθέντων με τον ν. 4093/2012 δώρων εορτών και επιδόματος αδείας, δεν συνάγεται ερμηνευτικά ότι ο νομοθέτης του ν. 4387/2016 θέλησε τη διατήρηση των παροχών αυτών, αλλά το ακριβώς αντίθετο. (...) η εν προκειμένω σχετική επιλογή του νομοθέτη για μη καταβολή των παροχών αυτών δικαιολογείται από λόγους γενικού συμφέροντος, στους οποίους περιλαμβάνεται η εξασφάλιση της βιωσιμότητας του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος.».

Καταληκτικά η σημαντική, αλλά σε βάρος των συνταξιούχων μας, αυτή απόφαση 1342/2023 του ΣΤΕ αποφαινεται ότι:

«24. Επειδή ... οι συνταξιοδοτικές παροχές των δώρων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας, που καταβάλλονταν από τα ταμεία επικουρικής ασφάλισης έως 31.12.2012 δεν προβλέπονται υπό το νέο ασφαλιστικό σύστημα του ν. 4387/2016 από 12.5.2016 και εφεξής ούτε καταβάλλονται κατά τον επανυπολογισμό των συντάξεων των παλαιών συνταξιούχων. (...).».

Η έκδοση και η δημοσίευση από το Ανώτατο Δικαστήριο, μάλιστα μετά από πέντε και πλέον μήνες, της τελευταίας απόφασης για τα Δώρα των συνταξιούχων, που ξεκίνησε με την εκδίκαση της «πιλοτικής» δίκης ενώπιον του Α' Τμήματός του στις 4-4-2022, προκάλεσε μεγάλη δυσαρέσκεια, ακόμη και αγανάκτηση, σε ευρύτερα στρώματα συνταξιούχων και δημοσίων υπαλλήλων, οι οποίοι με τις μνημονιακές ρυθμίσεις και τις αποφάσεις των Ανωτάτων Δικαστηρίων, απώλεσαν μεγάλο τμήμα του εισοδήματός τους.

Η μόνη ελπίδα που έχουν πια οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι συνταξιούχοι μας για την επαναχορήγηση του 13^{ου} και 14^{ου} μισθού και της 13^{ης} και 14^{ης} σύνταξης (Δώρα), αντιστοίχως, είναι η λήψη πολιτικής απόφασης από τα τρία κόμματα του μνημονιακού τόξου (ΝΔ, ΣΥΡΙΖΑ, ΠΑΣΟΚ), αφού με δικές τους υπογραφές, αποφάσεις και νομοθετικές παρεμβάσεις καταργήθηκαν τα Δώρα και έγιναν θηριώδεις συνταξιοδοτικές και μισθολογικές περικοπές, με συνέπεια την φτωχοποίηση ευρύτερων κοινωνικών στρωμάτων.

Μετά και την τελευταία αυτή δυσάρεστη δικαστική εξέλιξη στο ζήτημα της επαναφοράς των Δώρων, καλούμε, έστω και την υστάτη αυτή στιγμή, τις ηγεσίες των μνημονιακών κομμάτων να αποφασίσουν την άμεση και αναδρομική επαναχορήγηση των Δώρων στους συνταξιούχους μας.

8.Τί αποφάνθηκε ο Άρειος Πάγος με την 1509/2023 απόφασή του. Το σκεπτικό τής παραπομπής

Η νεώτερη δικαστική εξέλιξη με την έκδοση της 1509/2023 απόφασης του Β2 Πολιτικού Τμήματος του Αρείου Πάγου βάζει νέα δεδομένα στο ζήτημα της επαναφοράς της 13^{ης} και 14^{ης} σύνταξης που καταργήθηκαν το 2012. Κρίνει βέβαια συμβατή με το Σύνταγμα την κατάργηση των Δώρων με τον ν. 4093/2012, αλλά παραπέμπει την υπόθεση στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο (ΑΕΔ) για οριστική κρίση λόγω τού ότι η κρίση του αυτή είναι αντίθετη με τις 2287 και 2288/2015 αποφάσεις ΟΛΣΤΕ, που είχαν κρίνει αντισυνταγματική την κατάργηση των Δώρων, ανεξαρτήτως

αν μεταγενέστερα ανετράπησαν με τις αποφάσεις του ιδίου Δικαστηρίου (1890/2019, 1891/2019 και 1439/2020).

Πιο συγκεκριμένα στην 1509/2023 παραπεμπτική απόφαση του Αρείου Πάγου αναφέρεται ότι:

«Από τα προαναφερθέντα προκύπτει ότι οι συνταξιούχοι υποβάλλονται σε θυσία μέρους του εκ συντάξεων εισοδήματος τους χάριν τόσο της αποκατάστασης της δημοσιονομικής ισορροπίας όσο και της βιωσιμότητας των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης. Εν όψει τούτων, η επίμαχη με κατάργηση των επιδομάτων εορτών και αδειάς, ευρίσκει έρεισμα στο νόμο (...)

Κατά το άρθρο 100 παρ. 1 περ. ε` του Συντάγματος και το άρθρο 6 περ.ε` του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 345/1976 (Α 141) Κώδικα "Περί του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου", στη δικαιοδοσία του Ανωτάτου Ειδικού υπάγονται οι περιπτώσεις άρσης της αμφισβήτησης για την ουσιαστική αντισυνταγματικότητα ή την έννοια των διατάξεων τυπικού νόμου, αν έχουν εκδοθεί αντίθετες αποφάσεις των Ανωτάτων Δικαστηρίων. Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 48 παρ. 1 του Ν. 345/1976 η αμφισβήτηση περί της ουσιαστικής αντισυνταγματικότητας ή της έννοιας διατάξεων τυπικού νόμου, αν γι` αυτές εκδόθηκαν αντίθετες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου αίρεται με απόφαση του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου 100 του Συντάγματος. (...)

Στην προκειμένη περίπτωση, ενόψει της αποδοχής από το παρόν δικαστήριο αντίθετης άποψης από εκείνη που αποδέχθηκε κατά πλειοψηφία το Συμβούλιο της Επικρατείας (σε Ολομέλεια) με τις με αριθ. 2287/2015 και 2288/2015 αποφάσεις του, ως προς το ζήτημα της συνταγματικότητας της διάταξης του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.6 περ. 3 του ν. 4093/2012, πρέπει να αναβληθεί η έκδοση οριστικής απόφασης επί της κρινόμενης υπόθεσης και να παραπεμφθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 100 παρ. 1 περ. ε` του Συντάγματος και 6 περ. ε και 48 παρ. 1 και 2 του Κώδικα Περί Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, το ζήτημα αυτό στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο προς άρση της αμφισβήτησης.».

Οι προσδοκίες των συνταξιούχων βεβαίως δεν είναι μεγάλες αφού τα Ανώτατα Δικαστήρια της πατρίδας μας, στην πλειονότητά τους, μέχρι τώρα έκριναν

συνταγματικές τις μνημονιακές συνταξιοδοτικές περικοπές και την κατάργηση των Δώρων.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, οι συνταξιούχοι πρέπει να αναμένουν την εξέλιξη που άνοιξε η 1509/2023 απόφαση του Αρείου Πάγου ενώπιον του ΑΕΔ. Οι συνταξιούχοι και οι οικογένειές τους πρέπει να προσβλέπουν κυρίως σε μία γενναία πολιτική απόφαση που θα επαναφέρει την 13^η και 14^η σύνταξη, μόνιμα και αναδρομικά για όλους ανεξαιρέτως τους συνταξιούχους και που θα ληφθεί από κοινού και από τα τρία κόμματα του μνημονιακού τόξου (ΝΔ, ΣΥΡΙΖΑ, ΠΑΣΟΚ) που κατήργησαν τα Δώρα και μείωσαν σε απαράδεκτα χαμηλά επίπεδα για τη διαβίωσή τους τις συντάξεις.

Αλέξης Π. Μητρόπουλος
Καθηγητής ΕΚΠΑ-Πρόεδρος ΕΝΥΠΕΚΚ